СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕННИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 259. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 7. падолиста, 1927. VOL. XXXV. No. 259. Jersey City, N. J., Monday, November 7, 1927. THREE CENTS.

THE LIBRARY OF THE
NOV 8 1927
UNIVERSITY OF ILLINOIS

ВЕЛИКІ ПОВЕНІ В НОВІЙ АНГЛІЇ

СОТКИ ЛЮДИЙ ЗАГИНУЛИ, ВЕЛИКІ МАЄТКОВІ ВТРАТИ.

БОСТОН, 4. падолиста. — Нова Англія та північна частина стейту Ню Йорку переживає нині найгіршу повінь своєї історії. Сотки людий згинули без вістки, яких двайцять утопилося, шкоди виносять до 50 мілионів долярів.

Найбільше лихо навістило місто Монтпіліер, столицю стейту Вермонту. Зібрані води зірвали там тами й резервоари (збірники) та відтяли місто від світа. Скільки жертв у людях було в сьому місті, не відомо. Послідні телефонічні вістки з міста, що вийшли перед зірванием комунікації з містом, доносили, що головними вулицями міста гатить вода на десять стіп глибока.

Всіх нещасть просто перечислити годі. Поїзди зелізниць в найліпшому разі спізнилися на кілька годин; богато з них просто задержалося на полях серед вод та не можуть рушити далі з місця. Тисячі автомобілів пропало у водах. Подекуди цілі оселі людий ждуть на дахах обниження вод або ратунку.

В Стейті Месечузетс вилляли всі ріки. Найбільше потерпіла західна частина стейту. Води зірвали резервоар коло Бекет та залляли майже цілу долину. В стейті Ню Гемпшер води залляли міста в північній частині стейту. Шкоди маєткові тут найбільші, бо води залляли богато фабрик. У стейті Конетикаті вилляла ріка того імени. У стейті Ню Йорк вилляла ріка Гудсон та залляла фарми в долині Лебаноні.

Всі американські добродійні організації кинулися відразу давати заратунок жертвам повени. Американський Червоний Хрест, Армія Спасення, і тим подібні організації відразу взялися допомогати людям, вигнаним водами зі своїх постійних осель.

УРЯД ОБЖАЛОВУЄ ПОМІЧНИКА СИНКЛЕРА ЗА ПІДКУПСТВО ПРИСЯЖНИХ.

ГОЛОВНИЙ МАХЕРІ СИНКЛЕРІВСЬКОЇ КОМПАНІЇ АРЕШТОВАНИЙ.

ВАШИНГТОН, 4. падолиста. — Велика лава суддів федерального суду, що розсліджувала підкупівання та застрашування малої лави присяжних суддів, що розсуджувала справу Синклера й Фола, постановила нині поставити перед суд за злочин нарушування присяжних суддів Генрі Мейсона Дея, віцепрезидента Синклерівської Нафтової Компанії. Його арешговано й випущено по зложенню кавції в сумі 25,000 долярів.

ЗЕМЛЕТРУС В КАЛІФОРНІЇ.

ПОТРАСЕННЯ ВІДЧУЛИ НАВІТЬ КОРАБЛІ НА МОРЮ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС, Каліфорнія, 4. падолиста. — Нині коло полудня потрясли майже цілим каліфорнійським побережем сильні потрясення землі.

З осель відчули се найбільше місто Санта Клара, Санта Барбара, Гонда й Санта Марія. Потрясення повтарялися час від часу через 5 годин.

Шкод великих не було, але в богато місцях розсипалися старі будинки, а каміння з них падало на вулицю.

Після обчислень сейсмографічних стацій (які досліджують потрясення землі при помочи спеціальних приладів), осередок потрясень лежав десь на Тихому океані. Кораблі відчули сі потрясення. Потрясення землі нарушили тори зелізниці Садерн Пасифік так, що треба було на ній здержати рух.

ЕКСПЕДИЦІЯ ВІДКРИЛА КІСТЯК МАМУТА.

КАРЛСБАД, Ню Мексико, 4. падолиста. — В намулі над малим соляним потоком, що пливе на обрію пустині, положеної яких 35 миль на полудневий схід від відомих Карлсбадських печер у сьому стейті, відкрили члени виправи Американського Краевого Географічного Товариства кістяк мамута, що має яких 10,000 літ.

Відкрито кістяк зовсім припадково. Провідник виправи, яка догадувалася, що в тій околиці муслли бути останки мамутів, попав у трясовину. Він уже потонув був попід пахи, коли наспіла допомога. Йому здавалося, що тонучи, він почув під своїми стопами якийсь твердий предмет. Стали копати, і докопалися до мамута.

БРАЗИЛІЯ КУПИЛА СОБІ В АМЕРИЦІ 36 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ У ЗОЛОТІ.

НЮ ЙОРК, 4. падолиста. — Бразилійський уряд закупив у Злучених Державах золота на 36 мілионів долярів.

Америка виплатить сю суму 20-долярovими монетами та виправить у Бразилію кораблями. Цілий ладунок буде мати 87 тон ваги та буде приміщений в 220 барилках, у яких буде 1 мілион 800 тисяч монет.

Перший ладунок відходить уже завтра на кораблі Пан-Америка.

Бразилія потребує золота на те, щоби піддержати курс своєї нової валюти.

ДВІ СЕСТРИ ЗАСУДЖЕНІ НА ПОВІШЕННЯ.

ОЛОМУНЕЦЬ, Чехо-Словаччина, 3. падолиста. — Дві сестри, Терёсу й Анку Зборіль, засуджено тут на смерть через повішення за отроєння батька, що не хотів згодитися на подружжя одної з засуджених. Сестри, що вкинули отрую до молока, яке подали батькови до пиття, ще на тиждень перед смертю батька купили собі жалібну одіж і замовили домовину.

САМУЇЛ ШВАРЦБАРД НЕ ІДЕ ДО СОВІТСЬКОГО СОЮЗА.

ПАРИЖ, 4. падолиста. — Самуїл Шварцбард, увільнений у бийник С. Петлюри заявив репортерам газет, що полишається у Парижі. Поголоски, що будьто він вибирається до Совітського Союза зове він видумками сторонників С. Петлюри.

РУМУНСЬКА АРМІЯ НЕ Є ЗАМІШАНА У ЗАГОВІР ПРОТИ НОВОГО РЕЖІМУ.

БУКАРЕШТ, 3. падолиста. — Румуньске правительство оголосило деякі документи й листи, які найдено при бувшім міністрі фінансів, Манойлеску, якого арештовано на румуньскій границі, коли вертав з Парижа. З тих документів показується, що Манойлеску розпочав ділати в користь Карла ще на кілька днів перед смертю короля Фердинанда. З них показується теж, що Карло хотів вернути до Румунії, заки мали проголосити Мигая королем і установити регенцію. З записника Манойлеску довідуються теж, що мав він основати часопис „Новий Король", щоби „дати у нім голос невисказаний бажанням румуньского народу".

Правительство не оголосило однак змісту листів Карла до 4 провідників румуньских партій, що містили умовини, під якими мігби він вернути до Румунії, між якими є також умовина про всенародне голосування.

Одначе ані один офіцир не був вмішаний посередно чи безпосередно у заговір Манойлеску проти нової влади. Арештування полковника Тодореску не стоїть у ніякій звязи зі справою Манойлеску.

КАРТИНА З ЖИТТЯ ЗАПОРОЖЦІВ.

Відомий маляр І. Репін, що живе нині в Фінляндії, розпочав малювати велику картину з життя запорожців. Картина називається „Танок" і на ній має бути змальована запорізька гулянка. Репін давно відомий своєю картиною „Запорожці пишуть листа турецькому султанові".

ПАМЯТНИК ДЛЯ ПОЛЯГЛИХ У СВІТОВІЙ ВІЙНІ.

У Бельгії збудовано на одному з відтинків военного фронту, на якому згинуло 30 тисяч індіїців кольонізів, величавий памятник в честь поляглих.

ГРАФ ЧЕРНІН ПРЕДСКАЗУЄ ВІЙНУ З СОВІТСЬКИМ СОЮЗОМ.

До Ню Йорку приїхав недавно граф Чернін, бувший австрійський міністер заграничних справ в часі вибуху війни у 1914 р. Він заявив, що найбільшою небезпекою є тепер в Европі Совітський Союз. Большевики стараються викликати повстання на Балкані й загалом ведуть революційну агітацію у всіх европейських державах. Чернін предсказує також війну Франції, Німеччини, Італії й Англії проти Совітського Союза.

СТРАШНИЙ ВЧИНОК БОЖЕВІЛЬНОГО ФАНАТИКА.

Перед двома місяцями замешкав у однім з малих готелів при вул. Гай Люссака в Парижі 27-літній Енріко Бріцено, що походить з Венецуелі. Він подався за адвоката. З вдачі він був похмурий, мало товариський, уникав веяких розмов і був взагалі дуже недоступний. Від часу до часу приймає в себе відвідини якоїсь молодої жінки. Ці відвідини були звичайно дуже короткі. Власник готелю знав жінку, що відвідувала адвоката, заледве з виду.

В останніх днях незнайома жінка прийшла, як звичайно, до готелю. В пів години після її появи дався чути з кімнати, яку займав Бріцено, розпучливий крик. Перелякани власник готелю виважив двері кімнати, а його очам представився страшний вид.

На ліжку лежала мертва жінка з підрізаним бритвою горлом. Ціла стіна й підлога біля ліжка сплямлені кровю. Близько з страшним видом лиця стояв Енріко Бріцено й непритомний повторяв якісь незрозумілі слова.

Заарештований і відведений на поліцію, Бріцено признав, що коли зранив свою любовницю бритвою й побачив, що вона ще віддихає, задушив її. На запит, чому він це зробив, відповів: Моя любовниця була невіруюча. Її атеїзм доводив мене до розпуки. Сьогодня вечером ми мали рішаючу розмову. Коли я запитав її: „Чи віриш у Бога?" — а вона відповіла: „Ні!" — Мені стало темно в очах; мене охопив якийсь скажений шал і я її забив. Сам Бог мені це наказав.

Бріцена мають віддати під досліди лікарів психіятрів. Він найправдоподібніше збожевілів на релігійному тлі. Того самого дня, в якім він зробив свій кріваний злочин, рано підпалив фіранки в своїй кімнаті. Служачий, що прийшов спрятувати, загасив вогонь. На запит, на що він хотів спричинити пожежу, Бріцено заявив, як і після смерти своєї любовниці: „Бог мені це наказав".

ВИДАННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО СЛОВНИКА.

Комісія Укр. Академії Наук по складанню бібліографічного словника українських діячів зібрала величезну бібліографічну картотеку кількістю в 100.000 карток, які будуть основою для складання словника. Словник на букву А. готовий до друку.

М. ГОРКИЙ ІДЕ ДО СОВІТСЬКОГО СОЮЗА.

МОСКВА, 3. падолиста. — Приятелі М. Горкого дістали від нього лист з Неаполю, в якім він повідомляє їх, що починає писати нову повість, яка буде називатися: „Нова Росія". Щоби обзнакомитися з тепершім життем російських селян і робітників їде він до Совітського Союза.

ЦІКАВИЙ ПРОЦЕС.

Довший час бавився чужим коштом у Німеччині молодець Гаррі Домеля, який мав те щастя, що вродився дуже подібний до внука Вільгельма II., князя Вільгельма. Знаючи, які сильні в Німеччині монархічні традиції, він виступав скрізь як пруський князь і приймав ласкаво всякі почести, а головно вечері з добрим вином і іншими десерами. Коли ця забава скінчилась через недискретність поліції, Домеля хотів ще раз заробити на своїм княжім вигляді і найшов видавця, що згодився видати спомини цього Хлестакова. А щоби інтерес був кращий, дав на книжці фотографію... князя Вільгельма, чи пак Домелі. Проти цього запротестував пруський князь. Видавнича фірма відповіла йому на це, що він „належить до історії", а таких людей кожному вільно фотографувати. Вийшов судовий процес. Берлінський суд мав рішати важку проблему: чи молодий пруський князь належить до історії чи ні? І рішив: ні, бо він замолодий і взагалі не має ще до діла з історею. Коли „історія" творилась, він не має часу брати в ній участи і сидів у хаті, полишаючи історичну діяльність свому татові та дідові, обом сильно дасим на славу. Коротко: належати до історії можуть тільки ті, що її творять. Книжка Хлестакова-Домелі на тему, як він ошукував пруських монархістів, вийде без княжого портрету. Але проблема: кого можна фотографувати без його дозволу? лишиться нерішеною аж до якогось нового великого скандалу.

ПРОМОВА ПОСЛА ХРУЦЬКОГО В ПОЛЬСЬКІМ СОЙМІ.

На першому засіданні сойму в понеділок (19. 9. ц. р.) пос. Хруцький виступив з тяжким обжалованням у сторону польського уряду. Вину за останню катастрофу — говорив посол Хруцький — поносить польський уряд, який занедбує направу доріг і регуляцію рік. Обовязком того уряду призначити на поміч потерпівшим що найменше 100 мілионів золотих.

Далі підносив бесідник, що старости намагаються зробити з рятункової акції політичну справу. Уряд не хоче співпрацювати в тій справі з громадськими самоуправами тільки тому, що вони складаються тепер у більшости з Українців. Натомість уживають старости до рятункової акції поліції! Воєводи станиславівський і тернопільський заборонюють творити українські повітові комітети!

ПІЛСУДСЬКИЙ ДІЙСНИМ ДИКТАТОРОМ ПОЛЬЩІ

ВАРШАВСЬКА ПРЕСА ДУМАЄ, ЩО ВІН НЕ РОЗПИШЕ НОВИХ ВИБОРІВ, АЛЕ БУДЕ ПРАВИТИ БЕЗ СОЙМУ.

ВАРШАВА, 4. падолиста. — Розвязавши польський сойм і не допустивши кавіть до отворення засідань сенату, здався тепер маршал Пілсудський диктатором Польщі. Про свої наміри розвязати сойм не повідомив він навіть своїх кабінетових міністрів, і тому були вони дуже здивовані, коли віцепремєр Бартель перечитав декрет президента відрочуючий сойм. З причини, що каденція теперішнього сойму скінчиться 28. падолиста, догадується польська преса, що Пілсудський ціликом не розпише нових виборів, але буде правити Польщею без сойму.

Свою погорду до ухвал парляменту показав Пілсудський вже раз, коли задержав кадальне закон про пресову цензуру, який знесено ухвалою сойму. Тому не буде нічо дивного, коли він злегковажить приписи конституції відносно нових виборів і цілком їх не розпише.

МОСКВА ГОТОВИТЬСЯ ДО СВЯТКУВАННЯ 10 РІЧНИЦІ ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

ПРИБУВАЮТЬ ТУТ ЧИСЛЕННІ ЗАГРАНИЧНІ ДЕЛЕГАЦІЇ. УСІХ ДЕЛЕГАТІВ МАЄ ПРИБУТИ ОКОЛО 1500.

МОСКВА, 4. падолиста. — Столиця Совітського Союза горячково готовиться до святкування 10 літної річниці Жовтневої революції.

Пожарна сторожа й великі громади робітників прикрашують червоними прапорами підвисшення, а передовсім Червоний Сквер.

До міста прибувають численні заграничні делегації наобхід річниці революції; сподіються, що число усіх делегатів дійде до 1500.

Бездомні „дикі діти", яких так часто можна було бачити на улицях, десь несподівано зникли; мабуть забрано їх до діточих притуловиск.

Поширюються вістки, що англійська делегація запропонує скликання світового конгресу приятелів Росії, для обдумання средств охорони Совітського Союза проти „імперіялістичних загід" і що на сю пропозицію згодились многі заграничні делегати.

НІМЕЦЬКІ ЛЕТУНИ НА АЗОРАХ.

ЛЕТЯТЬ ВОНИ З НІМЕЧЧИНИ ЧЕРЕЗ АЗОРИ И НОВУ ФУНЛЯНДІЮ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ГОРТА, Азори, 4. падолиста. — Прилетів тут німецький гидроплян Гайнкеля, Д 1220, який летить з Німеччини через Азори й Арбор Грейс у Новій Фунляндії до Злучених Держав.

Згаданий літак спіткався тут з літаком Юнкерса Д1230, на якім летить віденська акторка Дітені. Літак 1230 задержався тут вже через довший час, чекаючи на сприятливу погоду, щоби вибратись у дальшу дорогу до Ню Йорку. Перелети обох літаків фінансує „Гамбург-Америка Лінія". Догадуються, що згадана німецька корабельна компанія хоче завести сталу трансокеанську воздушну комунікацію між Німеччиною а Америкою.

ТУРЕЧЧИНА МАЄ 14 МІЛІОНІВ НАСЕЛЕННЯ.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ ЧИСЛИТЬ 850,000 МЕШКАНЦІВ. ЖІНКИ ПЕРЕВИСШАЮТЬ ЧИСЛОМ МУЖЧИН.

КОНСТАНТИНОПОЛЬ, 4. падолиста. — З недавно переведеного перепису населення показується, що Туреччина числить тепер 14 мілионів мешканців. Давна столиця Туреччини, Константинополь, має 850,000 мешканців; жінки перевисшають тут числом мужин. Теперішня столиця Туреччини Ангора має 75,000 мешканців, з чого 49,500 є мужин а 25,500 женщин.

ЛЕТУНКА ЕЛДЕР ВСІДАЄ НА КОРАБЕЛЬ.

ВИБИРАЄТЬСЯ З ПОВОРОТОМ ДО АМЕРИКИ НА ПАРОХОДІ АКВІТАНІЯ З КАПІТАНОМ ГЕЛДЕМЕНОМ.

ПАРИЖ, 4. падолиста. — Американська летунка Рут Елдер і її пілют капітан Гелдемен всідають нинька у Шербургу на корабель „Аквітанія", щоби ним повернути до Америки. „Американський Жіночий Клюб" дав вчера приняття в честь Рут Елдер, на якім було присутніх кілька соток пань, а також капітан Гелдемен. Крім сього була вона також на приняттю у заступника американського амбасадора. Мимо того, що в часі катастрофи з літаком „Американ Гіря" стратила вона усьо, що посідала, везе вона з собою куфри й валізки повні жіночого одіння.

ЗАМАХ НА ЧЕСЬКОГО МІНІСТРА ВІЙНИ.

СТОЇТЬ ВІН У ЗВЯЗИ ЗІ СТРАЙКОМ НА ЧЕСЬКИХ ЗАЛІЗНИЦЯХ.

ПРАГА, 4. жовтня. — Коли чеський міністер війни, Уджузаль, переїздив вчера головною улицею міста, стрілив хтось з револьвера до його автомобіля.

Замах не вдався, бо куля атентатчика не трафила у ціль міністра. Догадуються, що цей замах стоїть у звязи зі страйком на чеських залізницях, який є протестом проти віддачі концесій на будову тих залізниць американським підприємцям.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКИЙ СОЙМ РОЗВЯЗАНИЙ

Комедія з польським соймом скінчена. Як доносять телеґрами з Варшави, послідна сесія тревала всего пять мінут. Відчинив її соймовий маршалок, а по нім заступник премієра Бартель відчитав розпорядок президента Мосціцкого, яким відрочується сойм до 28 падолиста, себто до дня, в якім кінчаться соймові мандати послів. Це відрочення являється отже остаточним розвязаннем сойму. Нові вибори відбудуться правдоподібно в лютім слідуючого року.

В той спосіб упорався Пілсудскі з опозицією, яка готовилася до острої критики санаційного уряду з нагоди дебати над буджетом. Обурені посли збіглися біля міністерської лавки, але міністри повтікали задніми дверми.

Розвязанне польського сойму не новина. Про це говорено вже від довшого часу. Що більше, всі польські партії вже від довшого часу приготовлялися до нових виборів. Приготовлявся рівнож і санаційний уряд Пілсудского, який свідомий того, що новий сойм буде життездатний тільки тоді, коли урядови вдасться здобути більшість. Через те пішов Пілсудскі на згоду з обшарниками та порозколював всі другі партії, переганяючи на свою сторону певні ґрупи. Тільки одні вшехполяки стоять твердо як скала і з ними прийдеться зводити Пілсудскому найбільшу боротьбу в наступній виборчій кампанії.

Нові вибори, новий сойм, нові міністри, а з ними й нові надії на зміну відносин в Польщі. Будуть всілякі виборчі проклямації, міжпартійні переговори і всілякі другі політичні коншахти, які не оминуть і нас, Українців. Не оминуть хоч би з цего згляду, що отсе тепер перший раз галицькі Українці будуть мали спромогу взяти участь у виборах і вибрати своїх послів до варшавського сойму і сенату. При попередних виборах вони участи не брали, бо не хотіли заманіфестувати в той спосіб своєї приналежности до польської держави. Через те й були ріжні нарікання, що мовляв наша справа під Польщею стояла би далеко краще, колиб ми були взяли участь у виборах і мали у Варшаві більше послів.

Нема сумніву щодо цего, що тим разом треба Українцям взяти участь у виборах і старатися вибрати як найбільше число своїх послів, а не допустити ославлених хлібоїдів, які досі „репрезентували" у Варшаві галицьку землю. Та вибори виборами, а инша справа ті надії, які звязуються з польським соймом та нашими послами. Не дурім себе ніякими надіями на польський сойм. Нічого в нім українські посли не здобудуть такого, щоби піднесло наш нарід, щоб його в чім небудь зближило до здійснення нашого національного ідеалу. Польський сойм повинен бути для них тільки трибуною, з якої повинні вони розбивати і компромітувати Польщу.

РЕОРҐАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В АМЕРИЦІ.

(Реферат виголошений гром. Осипом Стеткевичом на Четвертім Конґресі Обєднання).

(Продовження).

Зовсім инакше стояла би справа тоді, якби наша дитина знала як слід моральну вартість українства. Навчіть-но ви українську дитину своєї рідної історії, своєї літератури, своєї питомої культури, а тоді певно ся дитина подивиться сміло в очи нахабному Американцеви і заявить йому ясно і твердо: „Yes, I am Ukrainian and I am proud of it!" (Так, я Українець і горджуся тим). Коли ми навчимо нашу дитину, що українська держава мала широку славу ще на пятьсот літ перед відкриттєм Америки; коли ми розкажемо їй нашу світлу бувальщину з її численними героями; коли представимо перед очи нашої дитини те величезне горе, яке наш нарід терпів цілими віками з причини нахабних сусідів; коли ми нарисуємо нашій дитині образ тих великанських боїв, які наш неповинний нарід зводив з лютими монгольськими ордами, щоб заслонити цілу західну Европу перед вандалізмом тих азійських дикунів; коли ми розтолкуємо нашому синови чи доньці ті наші перли-думи, в яких наш нарід простими, але захоплюючими словами оспівував свою славу і своє лихоліттє; коли ми влиємо в серце нашої дитини любов до своїх побутових пісень, які вже тепер мають світову славу; коли ми познакомимо нашу дитину з цілим прегарним світоглядом нашого народу — то, скажіть мені, яке серце мусіла би мати та дитина, щоби вона того всього не полюбила, щоб те все не прилягло на віки до її мягкої з природи душі?

Я дуже жалую, що короткий час, визначений на нинішний Конґрес, не дозволяє мені навести хоч кілька прикладів, як то наші американські діти (розуміється, діти свідомих українських родичів) уміють при нагоді боронити свій рідний нарід. Скажу лише мимоходом, що одна українська дівчина в Перт Амбой, Н. Дж., мала зі своєю вчителькою в публичній американській школі диспуту, з якої вийшла побідницею. Дотична вчителька була великою прихильницею Поляків і одного разу почала їх перед усіми дітьми в школі вихваляти. Наша дівчина попросила вчительку о слово і ріжними фактичними спростованнями довела до того, що вчителька заявила перед цілою клясою: „Ольга, як то всьо правда, що ти сказала (а я вірю, що ти мене не обманюєш), то Поляки не варта на світі жити; бо кождий нарід, який переслідує другий нарід, не варта називатися народом!"

III.

Тепер я попробую вияснити, яка повинна бути наша „Рідна Школа" в Америці і які її завдання.

Українська школа, як і всяка инша школа на світі, має подвійну задачу: виховувати і вчити. Виховуваннє повинно бути релігійно-моральне, загально християнське, але не конфесійне. Наші душпастирі можуть учити шкільну дітвору своєї релігії, але тільки в недільних школах, у церквах, так, як се діється скрізь в Америці. Шкільне вихованнє має стреміти до того, щоби з малих дітей зробити чесних і характерних людей, милих Богу і своїм ближнім, а крім того — свідомих членів своєї суспільности. Українські діти мусять навчитись у своїй школі любити і шанувати всіх своїх земляків, без огляду на їх релігійну приналежність. Політичні й культурні ідеали всіх свідомих членів української нації мають бути провідною зорею і для нашої дітвори. Шанувати чуже, а любити більше свого власного життя своє рідне — отсе загальна мета української школи в Америці.

Щодо другої задачі, яку має виконати наша школа, себто науки в рідній мові, то ся наука обмежується лише до найконечнійших потреб. Дитина з укінченою українською школою має орудувати поправно українською мовою в слові і письмі, має пізнати в загальних зарисах нашу історію й ґеоґрафію, літературу, мистецтво, звичаї й обичаї — словом: усе те, що творить своєрідну українську культуру. Всю ту науку розкладається пляново на кілька кляс, а в кождій клясі будуть діти вчитися з однакових шкільних підручників та по однаковій системі. Чого має дитина навчитися в кождім поодинокім році, се буде приписано окремим реґуляміном і по всіх школах приписаний матеріял мається обовязково вичерпати. В такий спосіб повстане по всіх наших школах однакова система, а систематична наука принесе, очевидно, користь не тільки батькам української дітвори, але й усій нашій українській суспільности. З таких дітей виростуть розумні та характерні громадяне, котрими буде чванитися не лише наша нова вітчина, Америка, але й уся соборна Україна.

До сказаного висше треба конче кілька засадничих уваг. Ясна річ, що школа, яку удержує нарід і яка веде свою роботу по лінії загально-народній, повинна бути суто народна, і то не лише в теорії, але й у практиці. Прикладом може нам послужити публична школа американська. В американській школі нема ніякої спеціяльної політики й ніякої спеціяльної віри. Се, в повнім значінню того слова, школа загально-народна й загально-християнська. Там нема пропаґанди за якоюсь одною політичною партією чи за якоюсь спеціяльною вірою. Се школа аполітична й безконфесійна. Чомуж отже не взяти нам сеї американської школи за взір до наслідування? Чи може наші конфесійні школи по парохіях дали нам щось лучшого ніж школи американські?

Пригляньмося на хвильку якійнебудь школі конфесійній. Як у них виховують дітвору і чого там учать? Святе письмо, на свій лад толковане, — се альфа й омеґа, початок і кінець усіх мудрощів, бо тільки наука, оперта на святім письмі, веде до добра, до спасення душі, а все проче — то проста дорога до пекла. Церковні доґми, оперті на чужих думках, иноді силою суспільности накинених, окайданюють живу людську думку, насилують природну фантазію дитини і ломлять її характер. Людина — найкращий твір Божої руки, стається релігійним фанатиком, змазує зі своєї душі образ Божий і кидається із звірячою заїлістю на свого брата — тому тільки, що той його брат-ближній є иншої віри. Тут, як ніде краще, справджується стара римська приповідка: чоловік чоловікови вовком. Скількиж то ріжних прикладів релігійної нетерпимости бачимо довкола себе! Погляньте, приміром, на неодного польського ксьондза, як він вимовляє слово „шизматик". Перша буква того ненависного йому слова — буква „ш" — шипить так страшно й зловіщо, як кусень розжареного зеліза в студеній воді; а ціле те „жахливе" слово викликує в несвідомого слухача більший жах ніж усі докупи пекольні сили. На жаль, і деякі наші отці духовні так уже сильно „покатоличилися", що від православного Українця, хочби й у великій мірі для свого народу заслуженого, за десяту гору втікають, а зате цілуються з польськими україножерами, бо ті послідні — католики, а перший — се проклята Римом людина. Є між нашими духовниками і такі оказии, котрі в демаґоґічних цілях заявляють перед народом, що вони скорше були Українцями ніж попами, але як треба за українським народом постояти, то вони знають тоді лиш одну українську приказу: моя хата з краю...

А пригляньмося ще одній справі, яку наша церковна єрархія поставила собі „во главу угла". Маю на думці ту славну пропаґанду ще славнійшого нібито українського гетьманства. Я теж католик і — як то кажуть — „у школі вчився", але ніяким чином не можу втропати, чому то наші „сто-процентові" католики саджають силоміць на український державний престол православного „шизматика". Мені гетьманська ідея не є сама по собі осоружна. Схоче наш нарід мати собі царя, чи навіть двох, нехай має; як він не вміє самий собою правити, то нехай ним правлять і нехай його бють свої чи чужі царі... Але мені є осоружні ті шляхи і ті способи, якими непочитальні, сфанатизовані осібняки ведуть мій бідний нарід у панське ярмо, надуживаючи притім свого духовного авторитету і викривляючи релігію, яка сама в собі не є чейже нічим каригідним!

(Конець буде).

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. Б., Ню Йорк, Н. Й. Ви не маєте, на нашу думку, рації. Колиб ми розпочали тепер полеміку, то тоді моглиб нарікати на нас, що ми забили в зародку „спасенні ідеї" тих славних реформаторів, яким, як Ви кажете, „не складалися рахунки". Хай-же тепер вони викажуть раз свою ідею, свій напрям і свою позитивну роботу. Правда, що це буде дорого коштувати, бо гроші і то грубі підуть на марно і розклад між людьми буде більший, але ради на разі иншої нема: Треба, щоби нарід сам побачив на власні очі руїнників і деморалізаторів в їх дійснім обличю, а тоді доперва вичиститься те проклятe багно.

СОЮЗОВЕЦЬ, Олифант, Па. Ми розуміємо Ваш біль з приводу нападів на наш орган і орґанізацію з боку непочитальних одиниць, всяких кримінальних типів, що поспроневірювали гроші по банках, але чи випадає нам з того рода людьми входити в якунебудь дискусію.

Т. П., Сімор, Конн. Збірок на будову церков не оголошуємо. Це одначе не треба розуміти так, будьто би ми відносилися ворожо до церков.

ВИТИНКИ З ҐАЗЕТ надіслали: М. Галькевич з Стретфорд, Конн., С. А. Пельц з Найлс, О., С. Фіґун з Вилмінґтон, Дел., Н. Н. з Лейквуд, О., Н. Н. з Гамбурґ, Па., М. Колодій з Лейквуд, О.

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ: В жертвах Сестрицтва Любов, від. 177 У. Н. С. з Провіденс, Р. Ай., пропущено жертву Й. Підодворного в сумі $1.

В жертві 132 від. У. Р. С. в Клівленд, О., має бути зазначено, що вона була ухвалена на місячнім мітинґу, а імя секретаря звучить: Петро Липян.

О. Лещук.

На стійці.

Дотлівав всесвітній вогонь і допалював основи великих держав. Затряслись і розпались старі тюрми. На дряхлих, старих руїнах завязувалось нове молоде життя. Верхівями Карпат, долинами Поділля і водами українських рік понісся всенародній клич: Вставай!

Здриґнувся старий, могутній Дністер, нагадав собі золоті часи Володимирка, Ярослава Осмомисла і зареготався. А той реґіт полинув ген на рідну Буковину, закликав рідних діточок, відкрив їм славу могучу і величню. Озвались і діти Буковини і станули на ратунок.

А ворог-напасник з насмішкою приглядався, гострив ножі у своїх кузнях і готовив кайдани. Він ждав лише догідної хвилі, щоб загорнути горді гори, загарбати родючі ниви, скувати в кайдани народ.

Біля Сучави відбивався перед ворогом один з послідних наших курінів. Ворог кождої днини атакував, та все надармо. Курінь з подиву гідною завзятістю держався, а навіть часами нічними випадами наносив ворогові великі шкоди.

Темна ніч. По небі перекочувались чорні боввани. Сумно шелестіли на военному кладовищі безлисті липи і дихали страхіттям цвинтарні хрести.

У рові сиділо їх трох бідних українських жовнірчиків. Сиділи мовчки і сторожили. Їхня стійка була найдальше висунена на небезпеку, але й найважніща. Звідсіль мали ворога як на долоні, замічали кожнісенький, навіть найменший рух, а самі були майже недостережні для ворога. Всі три були свідомі свойого відвічального становица, знали, що сповняючи свій важкий обовязок, рятують рідний край від ворожого потопу.

В далечині миготіло світло; там був ворог.

— Щось вітер здіймається, чи не на бурю — тихцем озивається крайній, найвищий.

— Може...

— Гей, браття, чи доведеться нам видержати і змести осього напасника.

— Здобути, або дома не бути. Як найдовше держатись, а прийде поміч сусідних громад — говорить найнизчий і тисне кріс.

— Та й браття Галичане нас не лишать.

— А вжеж! Обіцялись прийти...

— Пст! — нараз прошепотів один.

Почувся наче чийсь легенький голос. Всі три притаїлись і надслухували.

— Чуєш? — питає один.

— Ні. А ти?

— Пст... Пст...

— Це мабуть вітер.

Впялили свій зір у темінь. Та нічого не було чути, лиш вітер колисав безлистим гиллям цвинтарних дерев і час до часу заскрипів намогильний хрест.

— Оці, що тут спочивають, також колись воювали і чатували, як ми сьогодня — вишіптує один і глибоко зітхає.

— Так, лягли тут головами і не знають за що.

— Воювали тай марно гинули, далеко від своїх найрідніших.

— В тім почалось якесь сапання. Миттю всі три зірвались на рівні ноги, вхопили кріси і зміряли.

— Стій! — Хто це? — озвались всі три нараз, готові до стрілу.

Та відповіди не почули жадної. Лиш вітер застогнав і закричав сполоханий ворон.

Вже лагодилися садовитись на свої місця, коли на віддаль яких двацять кроків достерегли щось чорне, що легко ворушилось. В одній хвилі були вже всі три на тому місці.

На землі перед ними лежав ні то чоловік, ні то звірина. Вхопили це руками і побачили, що був це чоловік.

— Ти хто?

— . . .

— Питаюсь, хто ти?

— Почувся лиш стогін.

— Що ти за один?

Та чоловяга не озивався, трясся цілим тілом і постогнував.

Один став перешукувати його кишені. Витягнув з кишені яйцеву ґранату.

— Звідки це маєш?

— . . .

— Ти шпіон?

— . . .

— Чом нічого не відповідаєш?

— Марш наперед!

Нараз оцей чоловік впав на землю і став дико кричати. Малося враження, що це якась дика звірина, або бодай якийсь божевільний, а одначе був це шпіон, якому не вдався плян.

Один зі стійкових відпровадив його на команду.

Остало їх двох. Зрозуміли, яке важке їх становище і тому подвоїли свою чуйність.

Не минуло й чверть години, коли обидва спостерегли малу постать, що зарисовувалась у теміні. Не ворохнулися ні трошки, заперли віддих і спрямували свої кріси. Постать осторожно наближалась, хвильками приставала.

На віддаль яких десять кроків обидва станули:

— Стій!

Постать станула. Обидва зблизились і побачили, що був це невеличкий, може дванацятьлітній хлопець.

— Ти хто?

ється хлопчина.

— А ви хто такі? — озива-

— Не сперечайсь, а відповідай, бо зараз тобі кінець.

— Кінця не лякаюся, а скажу аж тоді хто я, коли довідаюся, хто ви?

На таку відповідь стійкові остовпіли і не знали, що робити. Мали перед собою якогось хлопчину, може й шпіона, але відважного й не уступчивого.

— В послідне тебе питаю,

— Не торгуйтесь, а кажіть, хто ти такий?

що ви за одні.

— Бачиш, дурненький, що ми військові.

— Це бачу, але чиї?

— А ти як хотів би?

— Як я хотів би, це моя річ, а ви кажіть: українські чи румунські?

— Так!

— Як так?

— Українські!

— Певно?

— Цілком певно! — Скажи-ж тепер, хто ти такий?

— Скажу, але не вам.

— А кому?

— Вашому командантові — відповів з повагою хлопець.

— Добре, заведемо тебе до команди.

Обидва стійкові перекинулися словами й один взяв кріс та промовив:

— Ну, ходім, хлопче.

Хлопець хвилину наче надумувався, а потім сказав:

— Позвольте, що я ще піду кілька кроків назад і заберу свої річі, які я там собі заховав.

— Підеш, але з нами — промовили обидва і пустилися за хлопцем.

На яких 30 кроків від цвинтаря хлопець нагнувся до землі і витягнув з укриття жмут паперу. Забрав це, стряс землю і сховав до кишені.

— А тепер ведіть мене до свойого команданта.

Та стійковий очевидно не довіряв хлопцеві, пустив його наперед, взяв кріс у руки і пішли.

— — — — — — — — — —

— Пан четар сидів при столі й олівцем значив собі якісь пляни. Вікна були щільно заслонені, а ціла хата й подвіря обставлені вартовими. Отворились двері, ввійшов дижурний і сповістив, що приведено якогось шпіона.

Четар дав знак, щоби впровадити. Увійшов стійковий і впровадив вперед себе лихо одітого, пристаркуватого чоловіка. Четар одним острим поглядом змірив його від стіп до голови і спитав:

— Що ви за один?

— Я зблудив, збився з дороґи і попав на вашу стійку — дрожачи з перестраху вицідив ледви чутно чоловік.

— Маєш папери?

— Ні.

— Як називаєшся?

. . .

— Яке твоє назвисько?

— Степан Сеґай.

— А де?

— До Черновець.

— Чого?

— . . .

— Звідки взялась у тебе ґраната?

— Я її найшов.

— Де?

— На полі!

— Тепер темно, не видно, якжеж міг ти її найти?

— . . .

— Ти Українець, чи Румун?

— Українець!

— Чому так дико ти ревів, як тебе піймали?

— Я маю слабість.

По захованню і відповідях набрав четар переконання, що має діло з досвідченим шпіоном, длятого не питав його вже більше про ніщо, а велів двом жовнірам відпровадити його до полкової команди.

Коли випровадили цього шпигуна, звідомив дижурний, що приведено другого підозрілого. Четар нервово ходив по кімнаті і курив папіроса.

Ввійшов вперед хлопчина, з чудовими чертами лиця, з бистрим поглядом. Четар дав знак стійковому, щоби став біля стола.

— Чи ти шпигун?

— Я українська дитина!

— Назвисько?

— Митро Міхур.

— Звідкіля?

— З сусідного села.

Четареві подобалися сміли відповіди хлопця, приступив близче до нього, взяв його за бороду і лагідно спитав:

— Що маєш сказати?

— Прошу всіх видалити; не хочу, щоби хто чув — промовив відважно хлопець і звернув свій зір на вікно, даючи тим до пізнання, що бажання його мусить сповнити.

Четар хвильку подумав, відтак моргнув на стійкового і дижурного і ці вийшли. Остали обидва: четар і хлопець. Кілька хвиль царила тиша, лише знадвору доходили монотонні кроки стійкових. Обидва міряли себе поглядом, готовились до розмови.

Відтак осторожно, на пальцях підійшов хлопець до стола, витягнув жмут паперів і подаючи четареві, сказав:

— Оце знаряди катів румунських.

Четар взяв їх, хвилинку потримав у руці, наче важив їхне значіння і не заглядаючи до середини, спитав.

— Звідки це маєш?

— З румунської військової команди полка. — Щойно тепер розгорнув четар папери і пробігаючи скоренько очима, здавалось, поликав ці таємні документи. На його лиці грався щасливий усміх. По добрій щойно хвилі відложив їх на бік і беручи хлопця в обидві руки, сказав:

— Люба дитинко, яким чи-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК РОЗУМІТИ КЛИЧ „СВІЙ ДО СВОГО".

Нове нещастя навістило Старий Край і знова всі часописи повні закликів до помочі. Ще не встигли ми опамятатись від катастрофи голоду, що навістив Галичину, а вже маємо нове нещастя. А хто знає, що нас чекає завтра. Треба спішити як можна скоріще з поміччю, щоби прикрити болюче місце на українськім тілі, щоби можна було стрінути нове нещастя з новою силою, або вести дальше визвольну боротьбу. Зі всіх сторін спішать на поміч. У Старім Краю збирають збіжжа, гроші, одяг і т. п. В Америці йде збірка гроша, одягу, а навіть галицькі еміґранти у Чехо-Словаччині, Франції й инших місцевостях збирають, що можуть. Але що можуть дати люде, які самі ніколи не є ситі й одягнуті. Одначе нещасте так велике в Краю, що всі забувають за себе й дають, що можуть.

Читаю часописи й сліджу за жертвами й все дивлюсь, чи не відкликнулись наші бизнесмени. Та даремна моя надія. Всі дають, лиш не ті, котрі найбільше мають. Нема нікого, хтоби дав більшу суму гроша з посеред бизнесменів, а гроші у них є й ще які грубі гроші.

Нераз думаю я, чого ми такі тверді серцем, що нас не може зворушити плач і стогін наших земляків. Таж називаємо себе Українцями, то чомуж не йдемо українському народови на поміч?

Я є Українцем а тимсамим частиною 35-міліонового народу, бо без мене не буде вже повних 35 міліонів, лише о одного менше. Жию й думаю так, як живе й думає увесь загал українського народу. Слава, богатство, добробут, нещастя, воля й неволя укр. народу дотикають і мене. Коли український нарід радіє, радію й я, але коли спаде нещастя на український нарід, то я відчуваю його й болію своїм серцем, хоч воно мене особисто не діткнуло, бо я частина українського народу, а звісно, що як ціле тіло болить, то біль відчувають й поодинокі части тіла. Богатство українського народу є моїм богацтвом. Коли виллють ріки, чи яка инша катастрофа лучиться в краю й треба матеріяльної помочі, то я мушу дати стільки, скільки зможу. Бо я не мігби називати себе Українцем, частиною української нації, колиби я не схотів помагати і дати частину свого майна, щоби ратувати ціле народне майно, що потерпіло шкоду. Коли в краю станеться нещастя, то про се пишуть часописи й закликають до несення помочі. Сей заклик відноситься до мене, хоч мого імени не названо. Сей заклик відноситься до всього українського народа, бо нещастя терпить частина українського народа в Старім Краю. Не робили вони заклику до Китайців чи Турків, бо ті сказалиби: „що ми маємо з вами спільного й чого ми маємо вам помагати, коли ми маємо свою націю й свої потреби". Тому не чекаю, але зараз спішу з поміччю. Се для мене таке ясне й таке обовязкове, як би я спав і почув, що дзвонять, бо вибух пожар. Я би не чекав вияснення, де горить, а бравби відро з водою й біг на поміч, бо знаю, що горить мій сусід і мій обовязок ратувати його. Чи не так мається справа зі Старим Краєм? Ми там жили разом і симпатизували оден з другим, бо знали, що ми всі Українці й оден за другим обстоювали й жилось нам якось лекше. А тепер, живучи далеко від Старого Краю, забогатіли то й не відчуваємо вже того, що давніще. Даємо менше, ніж требаб дати. Думаємо менше за своїх людей, за свою землю, за свою державу, як би повинні думати й відчувати. А се означає, що ми вже забуваємо за своїх земляків, бо чим людина більше любить те, що залишила за океаном, тим більше жертвує на Старий Край, бо се лише одинокий спосіб, в який вона може показати привязання й любов до краю.

Часто бачимо, що чим біднійша людина, тим більше жертвує, а чим богатша, тим менше. Возьмім нашого робітника і бизнесмена. Робітник дає менше на політичну боротьбу у Старім Краю, бо він її не так добре розуміє й відчуває, як дає на інвалідів чи на жертви виливу рік. Се послідне для нього більше зрозуміле й він дає останне, бо знає, що то є поміч, яку він повинен дати. Мовчить і працює день в день. Думає за Край і помагає. Ніколи не відмовить дати жертви й так з дня на день, з року в рік.

А ми, бизнесмени, думаємо йнакше. Коли нам добре, то ми кричимо „свій до свого", щоби мати Українців костумерами, заробити на них і відложити гроші на чорну годину. Називаємо себе Українцями, розпинаємось на кождім кроці за Україну, належимо до всіляких товариств і кличемо до жертв других (робітників), а самі лише сидимо та гроші рахуємо. Але подумаймо лише, яке ми маємо право називатись Українцями! Яке маємо право належати до орґанізацій і закликати до жертв, коли ми самі не даємо. Яке маємо право вживати клича „свій до свого", коли ми лише знаємо про „свій до свого" тоді, коли нам дають торгувати, а коли треба жертвувати для Краю, то нас „нема в дома".

Кличемо „свій до свого", щоби на тім заробити. Щоби не дати українським грошам лізти у чужі кишені, а лише в українські. Свій до свого виповнили Українці, а тепер наша черга в нещастю стати рамя до рамени з ними й виповнити также обовязок „свій до свого". Тоді ми створимо сильну націю. Скличмо збори і назначім на кожного дати після його майна чи обороту й за пів години скінчимо наради, а за тиждень зберемо 50—100 тисяч долярів, які перешлемо через Обєднання і не буде голоду, не буде нещастя. Загал, побачивши, що ми дали краєви, знова піде до нас і дасть нам торгувати. Ніколи не підемо до чужого, бо знаємо, що у чужого пропащий гріш, а у свого всетаки буде поміч в нещастю. Коли візьмемо під увагу, що нас, бизнесменів, є в Америці 1000, а кождий дасть на рік 100 долярів, значить: 100 тисяч на допомогу краєви. Се вже поважна сума. Се не ті центи, що приходиться збирати з робітника що року на потреби визвольної боротьби.

Скажім, що дали по 100 дол. Та за те маємо костумерів. За те маємо піддержку від своїх людей. Нас більше коштують рекламами ніж по 100 дол. і все таки не маємо таких костумерів, яких матимемо у наших людях.

Тепер візьмім під увагу, що ми є бизнесмени, але не Українці (рахую Українцем когось не тому, що він родився на українській землі, але о скільки він виповняє свої обовязки відносно українського народа і як боронить свою націю, бож на Україні родились і живуть Жиди, Ляхи, Москалі і наші киринники й запроданці). Льогічно думаючи, то ми також повинні би помагати Українцям лише через те, що їх є тут богато й вони дають нам заробляти. Я маю костумерів серед Американців і коли йду до Клюбу Філятелістів і там треба дати на якусь ціль, то я перший стараюсь дати й то так, щоби видко було. Даю для того, що з них заробляю. Даю для того, що ще дадуть мені заробити й всегда мене піддержать, де лише сього треба. Тому, на мою гадку, нам, українським бизнесменам, треба складати жертви на старий край, бо тим робимо три корисні річи:

1. Робимо бизнес і розвиваємо торгівлю серед Українців.

2. Не даємо українським грошам іти поза межі української іміґрації й збільшаємо наше національне богатство.

3. Будучи матеріяльно богатими, зможемо прийти в допомогу українському народови, та, маючи гроші, скорше дійдемо до своєї державности й будемо працювати на рідній землі, а не будемо наймитами на чужині.

Треба подумати, що може прийти такий час, що ми ще будемо жалувати, що не подумали раніш про спільну орґанізацію для помочи краєви. Українська іміґрація може прийти до небажаних нам заключень і сказати: коли ви не з нами то ми й вас не хочемо знати. Тоді стратимо грубі гроші через те, що тепер не хотіли дати по кілька долярів.

Справедливо буде, коли Українці будуть іти купувати до того Українця, який помагає Старому Краєви. Ріжні продукти Українці мають купувати лише у своїх українських склепах, яких властителі дають жертви на старий край. Такого Українця треба попирати й до його склепу закликати ще своїх знайомих. Тому „свій до свого" відношу до тих Українців, які помагають Старому Краєви, а не до тих, які лише хочуть з нас заробити.

Обовязком кожного Українця є слідкувати за тим, котрі бизнесмени дають на визвольну боротьбу чи на які инші краєві народні цили і йти до них купувати й просити знайомих, щоби у них купували. Треба нам памятати про те, що свого належить піддержати, а не чужинця. За свогож треба числити лише того, хто з нами держить не лише на словах, а і на ділі. Підпираймо своїх бизнесменів і розвиваймо свою торговлю, а з часом бизнесмени зорґанізуються й тоді буде змога більше і на ширшу скалю повести допомогу Старому Краєви. Більше гроша лишиться між нами й більше буде змоги щось доброго зробити. Я вірю, що наші бизнесмени скажуть, що дадуть свої жертви кождого разу. Вони вже й говорили мені, що дали й дали великі гроші. Питаю, коли й кому? „А знаєте, я просто до краю післав" — відповідає такий бизнесмен, а сам опускає вічі в долину. Нема чого слати „самому", бо на те є Обєднання й воно оголосить про се у часопису. Загал повинен знати, хто дав, щоби знав, кого піддержувати у бизнесі й міг знати, хто Українець а хто чужинець. Маємо часописи, які радо містять кожну жертву, а часописи читають всі члени українських орґанізацій, а коли і дехто не прочитає, то другий скаже, бо його обовязком є звертати своїх людей до таких склепів, де властителем є правдивий український патріот.

Другим разом подам свою гадку, як зорганізувати українських бизнесменів.

Надднiпрянець К. Лисюк.

INTERNATIONAL PAPER COMPANY.
New York, September 28, 1927.
Заряд Директорів проголосив квартальну дивиденду шістьдесять центів (60 c.) від пая Звичайних Уділів компанії, платну 15. жовтня 1927, вписаним уділовцям при кінці 1-го новембра, 1927. Чеки вишлесь почтою. Книги змін не будуть замкнені. 235,59
OWEN SHEPHERD,
Vice-President & Treasurer.

ЯК ЩО ТРЕБА
Вам купити полотна силку фіранок, вовни чи білизни
СПЕЦІЯЛЬНО силкові панчохи до вибору дістанете в нас
THE REASONABLE STORE
207 Washington Street,
Jersey City, N. J.
247— Гнат Гаврилюк.

ЧИ ЧУЛИ ВИ?
ЗА ДОБРЕ СЛАВНЕ РАДІО — РАДІО З 1928, НОВЕ І ПОЛІПШЕНЕ
ZENITH RADIO

$2.00 ТИЖНЕВО
ҐАРАНТОВАНЕ
Моделі так дешеві як $100.00
$2.00 тижнево і сет ваш.
Всі Радія ґарантовані позаяк ми є
СТАРА І ПЕВНА
EUROPEAN PHONOGRAPH Co.
10th ST. & AVE. A, NEW YORK.
Отворено вечерами.

ДОБРИЙ ПОБІЧНИЙ ЗАРОБІТОК
МОЖЕ МАТИ КОЖДИ АБО КОЖДА, ХТО МАЄ БОГАТО ЗНАКОМИХ!
Шукаємо енерґічних помічників і помічниць для продавання лотів в ґарнім і добре положенім центрі Масапек. Спеціяльно звертаємо увагу тим, що працюють у фабриках, заводах і членів всяких орґанізацій, товариств, клюбів і парохій. При роботі пару годин вечерами можете легко заробити від $50 до $200 тижнемо. Число опорожнень ограничене. Голоситься від 6-ої до 7-ої вечером до офису 244—
В. КРУГЛЯКА,
RODINA REALTY COMPANY,
151 AVE. A, NEW YORK CITY.

ОДИНОКА БЕЗПОСЕРЕДНА ДОРОГА ДО ҐДАНСЬКА
БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ.
Слідуючі відїзди:
ЛІТУАНІЯ . . Новембер 22.
ПОЛОНІЯ . . . . . . Грудня 6
ЕСТОНІЯ . . . . . Грудня 22.
По дальші інформації голоситися до місцевих аґентів, або пишіть до:
B. A. L.
8 BRIDGE ST., NEW YORK, N. Y.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ном ти це забрав?

— Просто зі столика.

— Та-а-к?

— А так, лежали у столику, я їх взяв, тай приніс їх вам.

— І ніхто не бачив?

— Ні!

Четар не памятався на радощах. Мав дуже цінні документи, а понад усе розміщення частин, що стояли напроти нашого куріня і їх силу. Посадив хлопця на крісло, казав принести горячого чайку.

— Розкажи-ж, дитинко, як це сталося. Це дуже інтересне. Нехай твоє діло стане примірoм для всіх українських дітей.

Хлопець став оповідати.

— У нас кватерує румунський штаб полка. Заняли дві кімнати, а ми тиснемося в алькирі. Мене вважали за дурненького хлопця і частенько мною послугувались. Я носив їм воду, замітав, ходив по папіроси.

— І ти їм все це робив?

— Так. Нас за це не чіпали, не дали робити жадної пакости.

— Ну й що дальше?

— Передвчера приїхав їхній вістовий і привіз приказ.

— Що за приказ?

— Що другої днини, цебто вчера, буде полкова нарада.

— Но-о-о?

— А я був цікавий знати, яка це буде нарада, і постановив їх підслухати.

— Щож дальше?

— В нашій кімнаті, де тепер їхня полкова канцелярія, стоїть скриня, в якій колись мама переховували свої річи. Колиж їхні перші патрулі усе викрали, скриня лишилась порожня.

— І не викинули її з кімнати, як примістили полкову канцелярію?

— Ні. Мама хотіли самі взяти, та полковник не позволив, а зробив з неї склад військової одежі.

— Інтересне!

— Я використав нагоду, як нікого не було в канцелярії, незамітно всунувся до тої скрині, накинув на себе кілька військових міхів, притягнув віко і ждав.

— Прецікаве!

— Відтак зійшлись їхні старшини, радили може дві години і врадили наступ на наші становища. Між паперами маєте і цей плян.

— Так, я його бачив!

— Потім усі розійшлися, замкнули кімнату на ключ. Я зараз вискочив зі скрині, до столика і найшов усі папери. Їх вхопив я, сховав... але щож, не було куди вийти. Двері замкнені на ключ, вікна подвійні, та ще й цвяхами позабивані. „Щож тут робити?" думаю собі. Приходили мені ріжні пляни, та жадного не можна було виконати. По хвилі почув я кроки, накинув на себе міхи, притягнув трохи віко і вичікував.

— Дальше, дальше, дитинко.

— Прийшов полковник, покрутився, отворив столик і до документів. Чую, скоро бігає по кімнаті, скакав від дверей до вікна, стукає у піч, а відтак приступає до скрині. Мені заперло дух, я задеревів.

— Ну-ну — в найбільшім зацікавленню питає четар.

— Чую, підноситься віко і зараз же з лоскотом його спускає. Я відітхнув. Відтак як вихор вилітає на двір. А тоді я зі скрині, тай у сіни. На щастя не було нікого. Ординанси, побачивши полковника так роздразненого, гадаючи, що він збожеволів, пустились за ним. А я пішов на подвіря, заліз в обору і сховав це у сіно.

— Чи ти знаєш, хлопчино дорогий, що тебе за це ждало? — промовив четар, цілуючи його в чоло.

— Знаю, пане четар, кара смерти. Але смерть за рідний край не страшна.

— Якжеж сюди ти дістався?

— Зовсім просто. Перейшов тих три кільометри протягом пів години і ось тепер стою тут у вас.

Четар встав і обіймаючи хлопця, кількакратно його поцілував і промовив:

— Хай Бог тобі заплатить, люба українська дитино, за твій геройський вчинок. Україна може бути горда, що має таких синів.

Хлопець з поспіхом вийшов і пішов в напрямі цвинтаря.

— — — — — — — — — — —

Доходила північ. Чували стійки і вартові боронили послідних твердинь української Буковини.

Четар зараз віднісся по телефону до команданта полку. За годину, о першій в ночі, зробили нараду. А раннім ранком, як співали перші півні, почали наші частини наступ. Протягом двох годин, без одного стрілу заняли сильно обсаджену ворогом місцевість і цілий майже полк враз з штабом попав до нашої неволі.

Нема компромісу між добром а лихом.

Порожна бочка гуде.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

З УКРАЇНСЬКОЇ СТРІЛЕЦЬКОЇ ГРОМАДИ.

На Дім Інвалідів Української Армії у Львові.

По день 25. жовтня с. р. По день 25. жовтня с. р. вплинуло до каси Громади жертв на інвалідів $240.65. З сего вислано до Краєвого Тов. Опіки над Інвалідами у Львові суму $230.65 на будову дому, а $10 вислано хорому стрільцеві до лічниці.

Поіменний виказ жертводавців проголошується окремо.

Просимо наші орґанізації, які взяли посвідки для збірки на Дім Інвалідів, щоби розіслали їх своїм членам. Шановних колекторів просимо перевести збірку протягом падолиста, тому, що страшна повінь майже унеможливила в краю всяку збірку на інвалідів.

Зібрані гроші просимо пересилати негайно до своїх центральних орґанізацій, або чеком платним на Ukrainian Legion на адресу:

**Ukrainian Legion,
P. O. Box 578,
Philadelphia, Pa.**

Другі загальні збори Громади.

Згідно з постановою статута другі загальні збори Громади відбудуться в неділю, дня 29. січня, 1928. р. в Ню Йорку, в домі Січи при 77 Ст. Маркс Пл., точно о год. 11. рано.

Близші вказівки розішлеться членам Громади листовно.

На зборах зможуть взяти участь лише ті члени Громади, котрі відповіли всім постановам статута. Тому взиваємо всіх членів Армії, щоби негайно зголосилися в члени та виповнили Членські Листи.

Звертаємося до всіх бувших членів Армії та військових орґанізацій — без огляду на їх теперішне місце осідку — щоби навязали тісний контакт з Громадою для успішнійшої праці.

Звязок з ветеранськими орґанізаціями світової війни.

Дня 9. липня с. р. відбулися в Люксембурґу перші спільні наради ветеранів світової війни, на яких були заступлені ветерани всіх держав, так аліянтів, як і противних держав (Німеччина, Австрія, Болгарія) в силі около шість міліонів. На тих нарадах обговорювано справу забезпечення світового мира. З цеї нагоди вислала Громада до поверх 30 орґанізацій письмо, залучаючи для інформації книжку, видану в Ню Йорку, про політичних вязнів в Польщі.

Процес проти вбийника пок. от. С. Петлюри.

Процес проти вбийника пок. гол. от. С. Петлюри використала ворожа нам преса в тій цили, щоби під закидом погромництва та брехливою пропаґандою зневажити всі наші визвольні змагання. Цілковито поминаючи пізнійшу діяльність Покійника, Управа вважала своїм обовязком рішучо опрокинути закид, немовби ніхто не був покараний українською владою за погроми. В тій цили виготовлено меморіял, який підписали всі горожанські орґанізації міста Филаделфії та передано його до американських ґазет. Рівнож Громада збирає заприсяжені зізнання від бувших членів Української Армії в справі погромів, які разом з обширним меморіялом буде вислано до преси всіх країв, та громадських установ. Тому взиваємо всіх бувших членів в Армії, щоби як найскорше прислали такі зізнання до Громади для використання. Для приміру, як виготовляти їх, подаємо дослівно зізнане одного з членів Громади, яке находиться вже в Громаді.

STATE OF PEPNNSYLVANIA,
COUNTY
OF PHILADELPHIA SS: —

X. X., being duly sworn according to taw deposes and says that he was an Officer of the Ukrainian State Army and Commander of Battery №2, No. 10 Field Artillery Regiment and that after the dissolution of the Austrian Empire and the proclamation of the independence of the Ukrainian Republic on territories of former Austria, he entered the Ukrainian Army November 1st, 1918, and served there until 1920.

During that time I often had the opportunity to read orders from General Staff, signed by the late Commander-in-Chief, Simon Petlura, to the extent that all Officers were personally responsible for disorderly conduct of their men.

Acting under those orders I witnessed or took part in the following execution:

First: Early in December, 1918, two soldiers of the Garrison of Peremyshlany, Galicia were courtmartialed and executed for looting and disobeying order of the military detachment. I was one of the members of the court martial.

Second: Early in August, 1919, during the offensive of the Ukrainian Army toward Kiew, the Tenth Infantry Brigade and the Tenth Field Artillery Regiment took a little town of Kalyniwka (near Wynnytzia). Although the pursuit of the retreating Red Army was still on and all the troops were needed at the fighting line, nevertheless one company of Infantry was ordered to quell looting in the vicinity. During the following night special Infantry and Cavalry detachments were held on guard to prevent looting and pogroms by the deserters of the Red Army and by civilians. This was feared as three or four villages in the vicinity of Kalyniwka were almost totally burned and destroyed by the Bolshewik Military Commander of Kalyniwka, who was known to be a Jew.

Third: During the same month while these troops occupied the town Chodorkiw receiving word that looting and pogroms were going on, immediately a detachment of soldiers of the Ukrainian Army was dispatched under personal command of the Adjutant of the Tenth Brigade, Martynovich. The Commander himself shot one of the bandits on the spot for looting, and another was taken prisoner, courtmartialed and executed immediately on the farm. I personally witnessed the execution.

Fourth: During December, 1919, four bandits were shot by court martial of the Fith Infantry Brigade near town Machniwka. I was one of the bembers of the court martial. If at any time I am asked to testify to the above facts I am ready and willing to give all necessary detailed information.

SWORN TO AND SUBSCRIBED
before me this
day of October, 1927.

Зміна в Управі Громади.

Тов. А. Батюк зрезиґнував із-за браку часу з місця політичного референта, яке обняв до слідуючих загальних зборів його помічник тов. М. Галичин.

Все діловодство, звязане зі збіркою на Дім Інвалідів, веде тов. Т. Свистун.

Падолистове Свято.

Рік-річно святкує український нарід день Першого Падолиста як державне свято західно-українських земель.

В Филаделфії устроює це свято Стрілецький Гуртоk ч. 1. та драм. Кружок ім. Т. Шевченка, при співучасти всего филаделфійського загалу в неділю, дня 6. падолиста, на Українській Гали при 847 Н. Френклин Ст., точно о год. 7. вечер.

Треба надіятися, що і прочі Гуртки та члени Громади активно візьмуть участь в Святі, та не забудуть при тім на збірку на Дім Інвалідів нашої Армії.

За Управу У. С. Громади:
Вол. Галан, голова;
В. Петрусик, писар.

У Тибеті припадає оден будійський монах на кожних чотирох людей.

Степан Мусійчук.

ЯК БИ НЕ РІДНА ПІСНЯ.

Як би не пісні рідної звук,
Що в день і ніччю квилить мні, грає,
Що сіть думок все снує, збирає, —
Я не терпів би так много мук,
Як би не пісні рідної звук.

Як би не пісні рідної сум,
Що з ним разом так я тут горюю,
Що в нім недолю народню чую, —
Мене-б лишили скорби і глум,
Як би не пісні рідної сум.

Як би не пісні рідної плач,
Що в нім я чую горе і муки,
Рідної Неньки слези розпуки, —
Я би позбувся суворих вдач,
Як би не пісні рідної плач.

Як би не пісні рідної тон,
Я міг би спокійно жити в чужині,
Не снив-б о своїй рідній країні, —
Рідної землі забув би стон,
Як би не пісні рідний гомон.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

МТ. КАРМЕЛ, ПА.

Друга збірка для потерпівших від повені.

Першу збірку зібрали старші браття в церкві св. Ап. Петра й Павла, котру вислано до Тов. Дністер у Львові.

Другою збіркою занявся гр. Стефан Сенькович і зібрав $56.00, котрі вислано до Обєднання.

Жертвували по 10 долярів: Бр. св. Димитрія, від. 2. У. Н. Союза; Бр. св. Володимира; Сестрицтво св. Варвари; Бр. св. Михаїла, відділ Провидіння; Сестрицтво Благовіщення Пр. Діви Марії 5 дол. На хрестинах у гр. Михайла Тудуя 11 дол. — Разом 56 долярів.

Тут належить віддати особливше признання гр. Ст. Сеньковичови за його енергічну працю.

При сім мушу згадати, що у нас ще збірка не скінчена, бо мається вибрати комітет і той комітет має йти від хати до хати і збирати на потерпівших.

Іван Воргач.
Ів. Голда.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Дальша збірка на потерпівших від повені.

Минає кільканайцять днів, як наша громада вислала через Обєднанне першу ратункову збірку в сумі $227.70. А тепер висилає тою самою дорогою другу з ряду збірку в сумі $200.00, на яку склалися слідуючі жертви:

Часть приходу з рухомих образів з дня 9. жовтня ц. р. $38.75; тов. св. Николая, від. 104. У. Н. Союза, $25.00; тов. св. Михаїла, від. Провидіння $10.00; шкільні діти $1.43; гр. Іван Бойко $1.00.

На товариській забаві українського тов. „Боян", на зазив гр. Григорія Демковича зложили слідуючі члени і гості по $1.00: Й. Буката, Й. Ґоліновський, Леся Гаврилів, П. Гаврилів, Гр. Демкович, І. Романець, С. Куций, І. Сташків, М. Вітів, Т. Пашуля, Марія Дригинич, Анна Шевчик, Т. Пізняк, Марія Романишин, Варвара Буката, Анна Ваверчак, Марія Ґоліновська, Ольга Головчук, М. Головчук; по 50 цнт.: М. Чабрак, В. Дригинич, Ф. Щуцький, Й. Сивик, І. Чижик і Ів. Ґурняк; по 25 цнт.: Гр. Федів, Т. Сташків і Ів. Стек; дрібними датками зложено $1.75 цнт. — Разом зібрано на забаві $24.50 цнт. Збіркою занялися гр. Мих. Головчук і Ол. Ваверчак.

Члени „Ратункового Комітету" зібрали в домах дня 30 жовтня ц. р. від слідуючих жертводавців: Н. Шийка $3.00; по $2.00: Гр. Мисак, С. Ляхевич, П. Вовк, Р. Сидор, П. Князь, П. Столень, В. Хома, І. Юневич; по $1.00: Ів. Ваверчак, Р. Чех, Д. Жорій, Г. Телішевський, Т. Гладунь, І. Гаврилко, І. Швайлик, Й. Швайлик, І. Курець, С. Ґураль, Н. Терефенко, П. Лайкош, П. Лисяк, Н. Яремків, Р. Ткач, П. Макар, І. Мельникевич, Т. Пашуля, Г. Волошин, І. Денис, А. Василик, П. Крачковський, І. Ґадек, А. Строєвус, А. Мізерний, І. Сетик, Й. Ковальський, Ева Марко, А. Федейко, Д. Вовк, Г. Федів, І. Ґадик, І. Балох, Н. Волошин, І. Стичак, М. Ваверчак, Т. Мощар, І. Ґелета, Текла Швайлик, Т. Космина, В. Космина, М. Сиґин, І. Чабрак, К. Білінський, М. Лопушанський, Т. Ватраль, І. Мацюрак, Роз. Бенусів, І. Гучко, Т. Мудрий, В. Ковальчук, І. Гладич, Н. Ґеба, Б. Кочен, В. Присновський, В. Копій, І. Когут, Т. Пізняк, І. Чижик, Т. Василишин, Д. Навугольник, А. Шевчик, Скалоцький, І. Федунь, Д. Паснак і І. Когут. (Два послідних зложили свою жертву першого разу а імена їх були пропущені). По 50 цнт.: Н. Романець, М. Куник, О. Ковальчук, С. Максимович, Д. Белнів, Г. Терефенко, В. Дзюбатий, К. Будняк, С. Джеба, Н. Головатий, М. Барлицький, І. Цимбалістий, В. Козак, А. Посполіта, Г. Шевчук, Ф. Романко, А. Костина, А. Липка, П. Гарасимчук, Д. Шумінський, М. Швайлик, П. Ялечко, В. Ікало, О. Старух, Н. Сметана, І. Козак, С. Ілик, К. Мусіняк, М. Шевчук, М. Мисак, Д. Мисів, Т. Макар, В. Кош, Д. Жук і Д. Паснак; по 25 цнт.: А. Мощар, Н. Побурчак, В. Дзюбак, А. Паньків, Г. Терефенко, О. Семків, Д. Роґальчик, І. Стек, П. Ласів, І. Пастух, І. Лопушанський, Д. Петрик; Г. Бардаль 75 цнт.; Н. Дучинський 20 цнт.; П. Скочипець 15 цнт. і Н. Н. 15 цнт.; Н. Н. 10 цнт. Члени Ратункового Комітету, що збирали жертви: Василь Яричевський, Григорій Бабин, Пилип Щуцький, Михайло Вітів, Лилип Маник, Іван Ґелета, Гр. Лищик, П. Ходань, Дмитро Федчишин, Григорій Дячишин, Григорій Ґелета, Іван Балух, Стефан Куций і Стефан Гонимар.

Сестр. Усп. Пр. Діви Марії зложило $10.00.

Всіх разом в другій збірці зібрано $218.13. З того $200.00 вислано через „Обєднанне", а $18.13 вишлеться з третьою збіркою, яка в розгоні продовжується.

Йосиф Буката, секретар.

БОТЛЕР, ПА.

На допомогу потерпівшим від повені.

При українській православній церкві св. Ап. Петра і Павла в Ботлер, Па., на зазив пароха о. сов. Григорія Климовича, зібрався комітет, який разійшовся по хатах і зібрав на поміч потерпівшим від повені $237.70.

Жертвували слідуючі: відділ 10 У. Н. Помочі $15.00; відділ 14 У. Р. Союза $10.00; відділ 24 У. Р. Союза $10.00; відділ 134 У. Р. Союза $10.00; Сестрицтво св. Ольги $10.00; по $5.00: А. Є. Тротман, Стефан Малецький, Анна Адамовська, Ліндора Банк, М. Марків; по $3.00: Анастазія Обаль, В. Микитин, Ю. Ридош; по $2.00: М. Карліцький, Т. Карнс, Т. Бандура, М. Дирваль, Дж. С. Кон; по $1.00: Г. Шрамовяк, Марія Волянська, М. Блиха, Пазя Лучків, В. Лучків, Юлія Карліцька, А. Мельник, П. Андрец, М. Феник, Н. Гринюх, Й. Слободзян, П. Рапавий, Л. Ільчишин, Л. Більович, Г. Твердяк, Д. Ваврик, С. Демко, І. Хома, П. Леник, П. Гавриляк, Д. Яніцький, А. Зрайко, П. Войтович, Галя Качур, П. Ґонта, Д. Дрозда, І. Шайняк, О. Зімянський, С. Копко, С. Федячко, Н. Бурка, Й. Кукура (мл.), І. Завацький, Ф. Бетрес, Дж. Накед, Др. Г. А. Кітчен, Маєрс Ко., П. Копій, І. Копій, С. Кавчак, Н. Дуб, Я. Наконечний, Г. Пенґрин, С. Зубік, Ф. Рапа, Др. Дж. Е. Франклін, І. Дмитрик, Ева Кавка, Д. Хорват, Й. Піпський, Т. Франчак, П. Криніцький, Галя Марчишин, Н. Криніцький, Д. Ваврин, М. Процько, Ц. Нагребецький, П. Катрич, Й. Вовк, П. Лисиця, М. Яхвак, І. Ситар, І. Кулик, Стефанія Шот, М. Лаврівський, І. Бунґа, А. Ґловацький, В. Дж. Шафнер, Др. Л. Газлет, Іван Іншюренс Ко., Ґео Дж. Ґерґ, Зено Генінґер, Мюрін і Мюрін, Г. А. Освальд, Дж. Г. Рід, Ракенстайн Ко., Кефаляс Бро., С. Руфф, Вілямс Ко., Ізраель, Байрон Рамзей, Френк Мейфі, Лейдіс Стор, Сем Барон, Дорка Лещак, Анна Блищак, Г. Франчак, Параска Франчак, Н. Римар, Н. Храпко, Г. Павловський, І. Зальопаний, Параска Зальопана, П. Бас, Й. Цимбала, І. Дмитрик, Т. Бучковський, М. Проць, Г. Черешньовський, Й. Курура, І. Кукура; по 75 цнт.: Марія Дофер, М. Уфнер; по 50 цнт.: Анна Бахура, Ева Добрянська, Марія Степ, Д. Теленцьо, І. Чухра, П. Лончина, Ф. Серединський, Д. Циган, І. Гавриляк, А. Вороновський, Анна Ільчишин, М. Тех, Н. Хай, А. Химчак, С. Секела, Д. Баран, Сухі Друг Стор, Анна Завацька, С. Рапапорт, І. Новак, П. Зубік, Н. Ваврин, Тереса Манарх, Н. Добрянський, Я. Слиш, В. Сиванич, І. Майкович, Ф. Кватенік, М. Ільчишин, І. Рак, Й. Секунда, Рілейбел Шюс Стор, Й. Куць, Й. Дмитрик, Р. Возняк, І. Олійник, Зофія Прокопчак, Михайло Семетковський, А. Ільків, Катерина Волянська; по 40 цнт.: Катерина Лоза; по 30 цнт.: Н. Канішак; по 25 цнт.: І. Кіт, О. Солянський, А. Шубер, Параска Юцак, В. Лазар, Ф. Кужемський, І. Більович, Розалія Олущак, І. Садлик, Ева Кавулич; дрібними датками зібрано $13.00. Збіркою занималися: Анна Блищак, Дорка Лещак, Ірина Феник, Марія Микитин, Юлія Феник, Константина Климович, Галя Марчишин, Євка Ґловацька, Текля Малецька, Стефан Малецький.

Всім жертводавцям як і всім, що помагали у збірці, церковний комітет складає сердечну подяку.

Честь Вам за Ваші труди; Ви доказали ділом, що справа рідного краю Вам дорога, а доказали це поважною сумою, яку в теперішнім безробіттю в Ботлер Ви зуміли зібрати.

Гроші вислано до Обєднання.

о. Григорій Климович.

НАЙНОВІЙШІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ З КРАЮ.

ТАЙНА, трагедія у 5-ти діях (9 осіб), Дмитро Николишин .... 40 ц.
СОФІЯ ГАЛЕЧКО, песа з життя У. С. С. в трох діях (6 осіб), Микола Угрин-Безгрішний ... 30 ц.
ПОЦІЛУНОК ЮДИ, песа на чотири дії (5 осіб), С. Беля ..... 50 ц.
МІЩАНИ, драма на 5 дій (28 осіб), Волод. Мартиневич ..... 35 ц.
ГРІХИ МОЛОДОСТИ (превесела комедія на 3. дії (12 осіб), Володимир Мартиневич .... 25 ц.
ДОСИДЖУВАЛА ПОСАГУ або **ВЕСІЛЛЯ З ПОПРАВКАМИ,** на 3 дії жарт зі співами і танцями (11 осіб), В. Мартиневич ..... 20 ц.
ПОТЕРЧУК, песа зі співами і танцями з народного життя (7 осіб), В. Мартиневич .... 35 ц.
КОХАЙТЕСЯ ЧОРНОБРИВІ, драма в трох діях зі співами і танцями (10 осіб) .... 30 ц.

Замовлення разом з належитістю слати:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВІДГУК ЖАХЛИВОЇ КАТАСТРОФИ ПОВІНИ НА ПІДКАРПАТТЮ В ПОЛЬСЬКІМ СОЙМІ.

Інтерпеляція українських послів.

Підчас останньої сесії, відроченого вже на 30 днів польського сойму, вніс голова Української Парляментарної Репрезентації посол С. Хруцький інтерпеляцію в справі живлової катастрофи повіни на нашім Підкарпаттю.

Після яркого змалювання втрат та жахливої картини нещастя, що навістило наш край, перейшов п. Хруцький у своїй інтерпеляції до т. зв. допомогової акції уряду жертвам повіни. Посол Хруцький заявив:

„Стверджуємо факт, що місцеве населення поспішило з просто безприкладною жертвенністю у помочі жертвам повіни. Тільки дотеперішня допомога уряду є просто смішною. Панове міністри та начальники поодиноких департаментів та воєвідств зїзджають з шумною реклямою на місце повіни, але з порожніми руками. Перша допомога уряду на прохарчування пів міліона нещасливих виносила аж 200 тис. зол., коли тимчасом одна тільки особа, а саме гр.-кат. Митрополит о. Шептицький поспішив з допомогою 180.000 зол. Українське населення набирає враження, що уряд навмисне зволікає з допомогою, рахуючи українське населення громадянами другої кляси, супроти яких держава не має ніяких обовязків. Тимчасом політика польського уряду виключно завинила у теперішній живловій катастрофі. Є фактом, що самий уряд допускає грабіжницьку господарку в державних лісах та полонинах, вирізуючи дерево та косодеревину так, що обдерті з лісів гори перемінюються у мертві скелі, а, як твердять навіть польські фахівці, після 10 років такої господарки Карпати перемінються у далматинське безлюдне пустарище. Подібно, за прикладом держави, поступають також приватні власники, для яких закон про залісення вирізаного деревостану не істнує. Адміністраційна влада, покликана для догляду, в злочинний спосіб толерує такий стан річей.

„Взагалі вируб лісів у горах, з яких випливають ріки, спричинює нагромадження води чи то підчас топлення снігів, чи підчас зливних дощів так, що вилив рік став там звичайним явищем.

„Другою причиною живливої катастрофи повіни є та обставина, що польський уряд на терені Східної Галичини не тільки не провадить робіт для регуляції рік та потоків, але навпаки, не старається навіть, аби збережено ті зачатки регуляції, які завела колись Австрія. Наслідком того рік-річно повторюються все більші виливи в роді теперішньої катастрофи, а можна з певністю передбачити, що ті самі обставини спричинять такіж катастрофи й на будуче.

„Всі знаємо також, що польський уряд неначе навмисно доводить дороги до стану історичних польських доріг так, що звязок з року на рік гіршає, а нині після повіни в багато місцевостях нема взагалі ніякого звязку. Санітарні відносини були просто глумом над найбільш примітивними вимогами гігієни".

В дальшому ході інтерпеляції поставив посол Хруцький домагання негайної допомоги уряду жертвам повіни й то не меншою сумою як 100 міліонів золотих.

„Остерігаємо заздалегідь — сказано в інтерпеляції — щоби не зменшувано розмірів катастрофи. Така тенденція істнує, бо урядові чинники бояться, щоби вістка про дійсні розміри катастрофи не підірвала кредиту Польщі за кордоном. Не вільно для ратування польського скарбу присуджувати на нужду та смерть тисячі осіб поневоленого українського народу. Остерігаємо рівночасно, щоби ніхто не пробував робити політики з допомогової акції нещасним жертвам катастрофи; були вже випадки, коли пани старости свідомо виминали у рятунковій акції громадське самоврядування, послуговуючися виключно поліційними агентами, що вели при тому політичну пропаганду (Косів, Скалатщина). Що більше, урядові чинники перешкоджували суспільним українським інституціям у їхній рятунковій акції".

Наведену інтерпеляцію, як також покриваючися з її текстом внесення підписали всі українські посли з послами національних меншин.

F. R. COMSTOCK & MORRIS GEST МАЮТЬ ЧЕСТЬ ПРЕДЛОЖИТИ
НОВУ! ВИСТАВУ! НОВУ!

БАЛІЄВА CHAUVE-SOURIS

Признана найславнійшою світовою виставою в Москві, Парижи, Берліні і Лондоні.

УВАГА: До сеї вистави буде додана кождого тижня нова програма з попередних вистав.

COSMOPOLITAN THEATRE, COLUMBUS CIRCLE & 59th STREET, NEW YORK CITY

Поп. ціни попол. Четв. і Суб. о 2.30 ($1 до $3). Веч. о 8.30 ($1 до $5).

КІНЦЕВА ВИСТАВА СУБОТА, ГРУДНЯ 17-того.

ВІДТАК ВИЇЗДИТЬ НА ВЕСТИ ДО CURRAN THEATRE, SAN FRANCISCO, ГРУДНЯ 26-того. 259

!!! ЗНОВ НОВИНА !!!

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КВАРТЕТ (ДАВИДЕНКО, ОРДИНСЬКИЙ, ПАВЛОВСЬКИЙ, ЩИТ)

знов відспівав нові рекорди, які вийшли в продаж:

1. 15549 БАЧИТЬ БОГ, БАЧИТЬ ТВОРЕЦЬ — Коляда.
   ОХ І ЗАКУВАЛА СИВА ЗОЗУЛЕНЬКА — муз. М. Лисенка.
2. 15548 ЗАКУВАЛА ТА СИВА ЗОЗУЛЯ — муз. Ніщинського.
   КОМАР — гумористична пісня — аранж. Углицького.

Обидва рекорди відспівано надзвичайно гарно.

КОЛЯДА — в супроводі церковних дзвонів нагадує нам Різдвяну Ніч в краю, та хлопців і дівчат, що ходять в цей Великий вечір з колядою.

ОХ І ЗАКУВАЛА СИВА ЗОЗУЛЕНЬКА — парубоцька пісня, музика Миколи Лисенка. Скільки суму в цій пісні. Мимовільно пригадуються ті тяжкі хвилі, коли ворог, мов чорна хмара, насувався на Рідний Край, а козакові прийшлось залишити і хату і край і все, що для нього було милійше.

ЗАКУВАЛА ТА СИВА ЗОЗУЛЯ — муз. Ніщинського в супроводі акомпаніяменту на пяні. Знана річ і відспівано її по мистецьки. Сольо відспівав п. Давиденко.

КОМАР — ця народня пісня, в якій надзвичайно богато гумору, скомпонована для квартету Професором Павлом **Углицьким.** Богато співу, богато гумору і богато музики. Хто не чув її, хай зайде до Січового Базару і послухає.

Разом з цим сповіщаємо, що незабаром вийде нова рекорда **п. ДАВИДЕНКА,** який відспівав нові його гумористичні пісні: **„В КРАЮ ТА В АМЕРИЦІ" і „ЛЮБОВ",** в супроводі орхестри під керуванням Проф. Углицького.

OKeh ELECTRIC

НОВІ РЕКОРДИ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КВАРТЕТУ.

1. ЗА ТЕБЕ, УКРАЇНО — муз. Людкевича
2. ГЕЙ НУ, ХЛОПЦІ, ДО ЗБРОЇ — аранж. Углицького

Нумер 15547.

„За Тебе, Україно". Цей гимн, що надіслав до нас профессор львівської консерваторії п. Людкевич, специяльно написаний для американських Українців, чудово і красиво скомпонований, а Укр. Нац. Квартет відспівав його на рекорд з орхестрою — знаменито. Музику для орхестри написав професор П. Углицький. Починається цей Гимн баритоновим сольом, яке відспівав відомий всім співак п. Ординський.

„Гей ну, хлопці, до зброї", козацька старовинна пісня. Музику для орхестри аранжував професор П. Углицький. Чудово відспівано і слухаючи цю пісню мимо волі пригадується наше славне козацтво, що на конях їде далеко в похід битись з ворогом... Богато мрій надає ця пісня. Ця рекорда дійсно є красою нашої музики і нашого мистецтва і повинна бути в кожній хаті, хто має чи не має фонограф.

„ЧУМАКИ", аранж. П. Углицкого.
„ПРОМЕТЕЙ", муз. К. Стеценка.

Ця нова рекорда відспівана відомими співаками Українського Національного Хору Ол. Кошиця — Ординським, Гребенецьким, Давиденком, Щитом. Хто не чув „Прометея" коли цей квартет співав скрізь по концертах, то зайдіть до „Січового Базару" і послухайте. Його зміст нагадує нам про долю нашої Неньки. Друга пісня „У Київі на риночку" відома всім і музику для неї специяльно аранжував професор Павло Углицкий з Харкова і який зараз перебуває у Ню Йорку де провадить спів з цим квартетом. Відспівано цю рекорду по мистецьки і хто має фонограф, той може дістати цю рекорду у нас. (Okeh—N. 15545).

Друга рекорда — **Тенор Давиденко відспівав свої гумористичні пісні,** а також дует з п-нею Стеценко. Обидва співаки Хору Кошиця, а п. сестра композ. К. Стеценка, що написав „Прометея". П. Давиденко богато разів виступав на українських концертах зі своїми піснями і скрізь мав великий успіх. Так хто памятає, той замовить і цю рекорду. (Okeh—N. 15546).

Одна найновійша рекорда, котра буде осолодою в кождій хаті, є рекорда

15541 Колиб мені, Господи
Карі очи, — Марії Машир.

Друга дуже гарна нова рекорда є:

15542 О Україно
Ой видно село — М. Зазуляка.

В Січовім Базарі також все можна почути рекорди українського Шаляпіна — Г. Шандровського. Ось вони:

15538 Ой Дніпре мій, Дніпре
Я в чужині загибаю.
15539 Коли розлучаються двоє
Де ти бродиш.

Инші рекорди, котрі варта мати:

15540 Український танець
Гандзя, полька — Мандоліни
15534 Ой чомуж я не такий
Як зачую коломийку — Гуменюк.
15535 Ой я собі козак лепкий
А я тое дівча люблю. — Гуменюк.
15533 Червона Калина
Тропак — М. Зазуляк.

З великою радостю подаємо до відома, що ВЖЕ ВИЙШЛА нова рекорда, на котру так довго всі очікували, котру відспівав квартет з хору Кошиця.

15543 Чуєш, брате мій
Ой луснув обруч.

Обі пісні, досконалий концерт, пісня сумна і весела.

За всіликими рекордами заходіть і пишіть до Січового Базару. Січовий Базар, це українське підприємство, котре, як і другі Українці, дбає про моральне й матеріяльне піднесення свого народу. Заходіть до нас: 117-22

SICHOWY BAZAR — SURMA BOOK & MUSIC CO., INC.,
103 AVENUE A, — — — — — — NEW YORK, N. Y.

ДІТОЧІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ:

МАЛИЙ ТРАҐІК (5 осіб) ....10 ц.
СЛІДАМИ ТАРАСА (8 осіб) ....10 „
РУСАЛКА ДНІСТРОВА (7 осіб) ....10 „
РІЗДВО МАРУСІ (6 осіб) ....10 „
КОЗАЦЬКІ ДІТИ (8 осіб) ....10 „
ДІТОЧЕ СВЯТО (7 осіб) ....10 „
ЗБИТОЧНИК (4 осіб) ....10 „
ТАРАС ДИТИНА (10 осіб) ....10 „
ІМЕНИНИ ВЛОДКА (8 осіб) ....10 „
СОНЯШНИК (9 осіб) ....10 „
КОНИК СТРИБУНЕЦЬ (5 осіб) ....10 „
ПЕЧЕРИ (8 осіб) ....10 „
ЛІСОВА КАЗКА (12 осіб) ....10 „
СУД СВ. НИКОЛАЯ (10 осіб) ....10 „

Замовлення і гроші слати до:

ВІНОК НА МОГИЛУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА (8 осіб) ....10 „

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ОПОВІСТКА.

З нагоди десятьлітної річниці селянсько-робітничої революції і поваления царату в Росії і на Україні — місцеві робітничі організації устроюють

„СВЯТОЧНИЙ ВЕЧЕРОК"

на котрім між иншим виступлять на кількох мовах бесідники. Вечерок відбудеться в понеділок, дня 7-го листопада 1927 р. о год. 8-ій вечером в Українськім Домі під ч. 160 Мерсер вулиця, Джерзи Сіті, Н. Дж.

Обовязком всіх українських робітників взяти участь в цім святі. Вступ вільний. — Комітет. 259

„ЦАРІВНА"

повість

написала ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

Ціна $2.00.

Можна набути в Книгарні „Свободи"

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЄТЬСЯ дівчини або старшої жінки до легкої домашньої роботи при малій родині, з харчем і спанием. Платня після умови. Голоситись на адресу: 254-9
Dr. BLISS,
809 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

НА ПРОДАЖ ФАРМА 140 акрів, добрі забудовання, 12 коров, 3 коні, великий став з рибою; продаю наслідком старости. Голоситися до: 258-9
FRANK POSTEMPSKY
Box 67, Columbia, Conn.

НА ПРОДАЖ ДІМ З ЦЕГЛИ, 6 кімнат і купальня, близько школа, церква, кари і боси. Ціна приступна. Голоситися до: 258-9
ВЛАСТИТЕЛЯ,
323 Woodward St., Jersey City, N. J.

НА ПРОДАЖ ДЕЛІКАТЕССЕН І ГРОСЕРНЯ
з всіми потрібними до сего машинами. Ліс на 5 літ. Одинока християнська на весь блок. Голоситися на адресу:
ДРУКАРНЯ ПАВЛА ПЕТРОВА
194 Avenue A, New York City. 258-61

ПОШУКУЮ спільника або спільнички з невеликим капіталом до викінчення винаходу великої вартости, добра спосібність зробити гроші для відповідної особи. Інтересовані зволять голоситися до: 258-65
T. KRZYZANOWSKI,
43 E. Collings Ave., Collingswood, N. J.

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання Д. М. С. і стемповані річи. Пишіть по каталог до:
UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ПЕТРО КІЗИМА.
Для вас є лист від вашої жени. Пишіть до адміністрації
СВОБОДИ
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Сю новинку проситься повторити всі укр. часописи тут і в Канаді. 257-9

НА ПРОДАЖ новий дім 5 кімнат і склеп до бизнесу, електрика, гез, вода і купальня. Лота 25x120, спільний драйвней. Продається за 6,000, готівкою $2,800. Дім на Oakland Ave., Sewaren, N. J. Голоситися до: 257-9
JOHN BLAHY
765 State St., Perth Amboy, N. J.
Tel.: Perth Amboy 2936.

СТІННІ КАЛЄНДАРІ на рік 1928

ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ.

Маємо на складі 30 ріжнородних календарів на 1928 рік. Календаріюм друкований по українськи, свята означені червоними буквами.

Ціна за один календар 30 ц. з пересилкою, а 4 за доляра.

Шторникам, агентам ідля тих, що хотять занятися продажию календарів, висилаємо даром спис стінних календарів по гуртовій ціні. За попереднім надісланнем $5.00 вишлемо 30 штук оказових календарів, щобисьте оглянули, а опісля замовляли більше число. Замовлення посилайте на адресу: 244—
UKRAINIAN BAZAR,
168 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Др. Б. ТРОЙ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНТИСТ

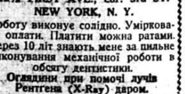

49½ FIRST AVE., cor. 3rd ST.
NEW YORK, N. Y.
Роботу виконує солідно. Уміркована оплати. Платити можна ратами. Через 10 літ знають мене за пильне виконування механічної роботи в обсягу дентистики.
Оглядини при помочі лучів Рентгена (X-Ray) даром.

ІВАН ДУЧИНСЬКИЙ
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В YONKERS І ОКОЛИЦЯХ.

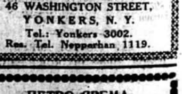

46 WASHINGTON STREET,
YONKERS, N. Y.
Tel.: Yonkers 3002.
Res. Tel. Nepperhan 1119.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

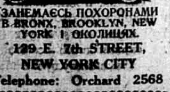

ЗАНЕМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568